

МОТИВИ КЪМ ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗАПАСИТЕ ОТ НЕФТ И НЕФТОПРОДУКТИ

Законът за запасите от нефт и нефтопродукти (ЗЗНН) е обнародван в брой 15 на „Държавен вестник“ от 15.02.2013г., в сила от същата дата. През годините бяха изготвени и представени за внасяне два проекта за изменение и допълнение на закона:

I. Законопроект за изменение и допълнение на ЗЗНН, № 402-01-13 от 06.03.2014г. по Сигнатурата на Народното събрание. Законопроектът е разпределен към Комисията по енергетика и е приет от НС на първо четене на 06.06.2014г. Поради разпускане на Народното събрание законопроектът не е гласуван на второ четене.

II. Законопроект за изменение и допълнение на ЗЗНН, № 602-01-51 от 19.09.2016г. по Сигнатурата на Народното събрание. Законопроектът е разпределен към Комисията по енергетика и е приет от НС на първо четене на 15.12.2016г. Поради разпускане на Народното събрание законопроектът не е гласуван на второ четене.

Основните моменти в първия проект на ЗИД на ЗЗНН са следните:

1. Влезлите в сила решения на Международната агенция по енергетика да могат да се прилагат на територията на Република България, ако във връзка с тях е издадена препоръка от Европейската комисия.

2. Предвижда се увеличаване на броя на държавните органи, които взаимодействат с Държавна агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“ (ДА „ДРВВЗ“) и се прецизира разпределението на конкретните данни, които всеки от тези органи ще й предоставя.

3. Проектът въвежда задължение за Главна дирекция "Гражданска регистрация и административно обслужване" към Министерството на регионалното развитие да предоставя данни от националния класификатор на постоянните и настоящите адреси по искане на ДА „ДРВВЗ“ за лица, спрямо които агенцията извършва проверки.

4. Включени са норми, с се въвежда лична отговорност за физическите лица, представляващи задължените лица и съхранителите, за стриктно изпълнение на задълженията им, произтичащи от закона, като бездействието е обвързано с налагане на административни наказания. Предложението цели ограничаване на порочната практика за използване на подставени лица с оглед заобикаляне разпоредбите на закона и неизпълнение на задълженията за създаване и съхраняване на запаси.

5. Предложени са изменения и допълнения, насочени към постигане на по-голяма яснота в прилагането на методите за изчисляване на среднодневния нетен внос и вътрешнообщностни пристигания и среднодневното потребление, съответно за определяне нивата на запасите, съобразно разпоредбите на Приложения I и II на Директива на Съвета 2009/119/ЕО.

6. Предложени са текстове с оглед по-добра систематизация на отделните хипотези, свързани с делегиране на създаването и съхраняването на нивата на запаси за извънредни ситуации на територията на страната и извън нея. По-ясно и изчерпателно са уредени действията, които агенцията, задължените лица и съхранителите следва да предприемат в процедурите за делегиране на територията на страната, както и взаимодействието с

икономическите оператори и органите за управление на запаси на други държави – членки на Европейския съюз.

7. Новата редакция на чл. 21 от ЗЗНН, предложена с проекта, урежда по-детайлно и точно условията и реда, при които ДА „ДРВВЗ” може да разрешава на задължените лица замяна на определените им нива на запаси от един вид в друг.

8. Параграф 25 от законопроекта въвежда съществена новост, като регламентира отношенията на ДА „ДРВВЗ” със задължени лица, които са и съхранители, притежаващи складове по чл. 38 и съхраняващи в тях собствени запаси за извънредни ситуации. В тези случаи създаването и съхраняването на запасите ще се удостоверява с издаването на **складов отчет**. За разлика от **складовия запис**, издаван по договор за влог на чужди запаси, складовият отчет не се явява ценна книга, но ще има същото удостоверително действие пред ДА „ДРВВЗ” за доказване и отчитане изпълнението на задълженията за създаване и съхраняване на запасите. Информацията относно задълженото лице, съхраняващо собствени запаси, относно техния вид, количеството, качество и срок на съхранение, са аналогични на данните, които ЗЗНН изисква като реквизити в складовите записи.

9. Прецизирани и допълнени са разпоредбите относно условията и реда за заличаване регистрацията на складове за съхранение на нефт и нефтопродукти. Важно е ограничението, което се въвежда за заличаване на регистрация по искане на съхранителя, когато в склада се съхраняват запаси на други задължени лица. Това е допустимо, само ако е налице доказано влошено техническо състояние на склада, водещо до невъзможност в него да се съхраняват запаси. Така се възпрепятства възможността за нелоялно поведение от страна на съхранителите, водещо до затруднения за задължените лица по изпълнение на задълженията им по закона.

10. Проектът включва промени и в административно-наказателните разпоредби, произтичащи от другите изменения и допълнения или продиктувани от необходимостта да се повиши ефективността на осъществявания от ДА „ДРВВЗ” контрол. Предвижда се уеднаквяване на отговорността на задължените лица и съхранителите в случаите, когато има несъздадени запаси или неправомерно разпореждане с тях, водещо до намаляване на нивата им. Същевременно се въвежда диференциран подход спрямо различните задължени лица – тези, които са създали определените им нива на запаси с минимално закъснение и тези, които въобще не са предприели необходимите действия за изпълнение на задълженията си.

11. В Преходните и заключителни разпоредби на законопроекта се предвиждат нови изменения и допълнения в Търговския закон. От една страна се разширява обхвата на лицата, спрямо които се налага ограничение за последващо участие в управителните органи на търговските дружества. Включва се прокуриста, който по законова презумпция притежава универсална представителна власт. От друга страна е отчетена необходимостта от справедливост и съразмерност при налагането на административна принуда, поради което ограниченията са сведени само до тези лица, които не са погасили задълженията си по наложените им глоби или имуществени санкции.

II. Законопроект за изменение и допълнение на ЗЗНН, № 602-01-51 от 19.09.2016г. по Сигнатурата на Народното събрание. Законопроектът е разпределен към Комисията по енергетика и е приет от НС на първо четене на 15.12.2016г. Поради разпускане на Народното събрание законопроектът не е гласуван на второ четене.

Основната идея на този законопроект бе да се ограничи протакането във времето на съдебните производства, свързани с обжалване на разпорежданията за създаване на запаси по закона, което практически „освобождава“ обжалващите от задължението им за създаване на запаси. В законопроекта бяха включени само такива разпоредби, които вследствие практиката по прилагане на закона трябваше спешно да бъдат приети. Въпреки, че законопроектът бе кратък, ясен и точен и че нямаше спорове по него между различните парламентарно представени партии, за съжаление 43-тото Народно събрание не го прие на второ четене. По-важните моменти в проекта са следните:

1. Измененията и допълненията в § 1 и § 2. от законопроекта внасят терминологична яснота относно разпорежданията за общите и индивидуални нива на запасите, като актове на председателя на ДА ДРВВЗ. Въвежда се предварително изпълнение и постигане на ускорен стабилитет на актовете, с които се определят индивидуалните нива на запасите на задължените лица.

2. Създава се чл. 15а, който предвижда съкратени срокове за производствата пред административните съдилища по обжалване разпорежданията на председателя на ДА ДРВВЗ.

3. Предложени са изменения насочени към постигане на по-голяма яснота в прилагането на методите за изчисляване на среднодневния нетен внос и вътрешнообщностни пристигания и среднодневното потребление, съответно за определяне нивата на запасите. Измененията са съобразени с методите по Директива на Съвета 2009/119/ЕО, съгласно които при изчисленията, с оглед определяне на съответните нива на запаси, не се включват само международните морски бункерни доставки.

4. Проектът включва промени и в административно-наказателните разпоредби, като неизпълнението на разпорежданията за ползване и за възстановяване на запасите се обвързва с административно-наказателна отговорност, която може се реализира по-бързо и ефективно, в сравнение с действащата уредба, предвиждаща обезщетяване на държавата по исков ред.

5. С оглед изпълнение на изискванията по чл. 21 от Директива на Съвета 2009/119/ЕО за съразмерност и възпиращ ефект на административните наказания, се предлага изменение на чл. 62, съгласно което глобите и имуществените санкции да бъдат в размер на 500 лева на тон върху количествата запаси, които не са били създадени или съхранявани от задължените лица. **Действащата към момента санкция в двоен размер на левовата равностойност на запасите по пазарни цени бе въведена в закона между първо и второ четене, и гласувана при приемането му през февруари 2013г. въпреки становището на ДА ДРВВЗ, че е очевидно несъразмерна.** Това се констатира и в съдебната практика в производствата по обжалване на наказателните постановления, съгласно която имуществената санкция няма обезщетителна функция и не може да бъде еквивалент на стойността на запасите, още повече че налагането на санкцията и нейното заплащане не освобождава нарушителя от изпълнение на задълженията му относно запасите. От друга страна досегашното изчисляване на размера на санкцията по пазарни цени създава практически трудности при правоприлагането. Определянето на фиксиран размер на имуществената санкция способства за по-голяма сигурност при определянето на крайния размер на санкцията, а оттам за защита както на интересите на държавата, така и правата на частните лица, адресати на закона. Подходът за изчисляването на размера на санкциите при фиксирани 500 лева на тон е възприет и в предложения нов чл. 70а.

6. Параграф 11. от Преходните и заключителни разпоредби на законопроекта предвижда същите изменения и допълнения в Търговския закон, които бяха включени и в законопроекта от 2014г.

След проведеното междуведомствено съгласуване и получените в голям обем предложения бяха включени и нови предложения в проекта на ЗИД на ЗЗНН:

- Преразгледани и прецизирани са текстовете, с които се изчисляват нивата на запаси за извънредни ситуации, които задължените лица трябва да поддържат.

- При изчисляване на среднодневния нетен внос и вътрешнообщностни пристигания са включени всички продукти, посочени в приложение А, глава 3.4. от Регламент (ЕО) № 1099/2008.

- Предвидено е да се въведат новите положения, уредени с Директива на Съвета 2009/119/ЕО от 14 септември 2009 г., свързани с промяна в периода, в който задължените лица трябва да поддържат определените им запаси за извънредни ситуации.